

Datum: 2024-05-29

Arbetsmarknadsdepartementet

a.remissvar@regeringskansliet.se

Ärendenummer: SLK-2024-00265

frida.hansson@regeringskansliet.se

Diarienummer: A2024/A2023/01688 och A2023/01703

Göteborgs Stads yttrande över remisser från Arbetsmarknadsdepartementet – Ut ur utsatthet (SOU 2023:97) och Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften (SOU 2023:98)

Ut ur utsatthet (SOU 2023:97)

Övergripande bedömning

Göteborgs Stad ställer sig bakom utredningens utgångspunkter om vålds- och brottsutsatthet som målgrupperna utsätts för och ser positivt på att det uppmärksammas i såväl lagstiftning som i ett ökat fokus och målinriktat arbete, både för att erbjuda bättre stöd och skydd för drabbade och i förebygga att det alls sker. Gällande författningsförslagen ställer sig Göteborgs Stad positivt till att målgruppen synliggörs och att Sverige därmed ökar uppfyllelsen av internationella överenskommelser. Samtidigt behöver det påpekas att det i utredningen Hållbar socialtjänst En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47), görs bedömningen att målgruppsindelningen bör tonas ned, vilket kan komma att försvåra synliggörandet av målgruppen i en ny socialtjänstlagstiftning.

I utredningen *Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften* belyses det tydligt att det finns riskgrupper som kräver särskilt anpassade insatser, vilket i viss mån saknas i *Ut ur utsatthet*. Göteborgs Stad menar att riskgrupper genomgående ska beaktas i genomförandet av föreslagna åtgärder och att åtgärderna behöver vara anpassade efter behov och förmåga. Det gäller till exempel hemlösa, personer med funktionsnedsättning, personer i missbruk eller med migrationserfarenhet, hbtqi-personer och personer i ekonomisk utsatthet.

Vägar in i programmen

Göteborgs Stad ser positivt på förslagen om lågröskelverksamheter som riktar sig till både vuxna och barn, vilket Mikamottagningen i Göteborgs Stad redan gör. Göteborgs Stad delar också utredningens bedömning att det uppsökande, upptäckande och identifierande arbetet behöver stärkas, bland annat genom kunskaps- och metodstöd till yrkesverksamma som träffar målgrupperna samt genom utökad samverkan mellan polis, socialtjänst och civilsamhälle. Det är också av vikt att utveckla metodstöd för ett mer traumamedvetet arbetssätt.

Exitprogram och program för barn

Göteborgs Stad ser positivt på förslagen att utforma program för vuxna och barn bestående av tvärprofessionella team där insatser från olika verksamheter och myndigheter samordnas.

Utredningen föreslår att socialtjänsten bör ha ett övergripande och samordnande ansvar för genomförande av individuella planer, men också för att initiera samverkan mellan de myndigheter och organisationer som bidrar med insatser för den enskilda individen som ska lämna prostitution eller sexuell exploatering. Göteborgs Stad instämmer i att ett sådant ansvar bör ligga på socialtjänsten, men vill framföra att det för att exitprocessen ska fungera är avgörande att samtliga aktörer tar ansvar för att

genomföra sina insatser i den individuella planen. Likaså bör ansvaret att samverka med andra myndigheter och organisationer ligga på samtliga instanser. Kommunerna har inga möjligheter att styra över andra myndigheter. Göteborgs Stad anser att de inblandade parternas ansvarsområden bör regleras i formella överenskommelser om samverkan.

Göteborgs Stad anser också att hälso- och sjukvårdens ansvar för vårdinsatser till målgruppen behöver tydliggöras. Av utredningen framgår att socialtjänsten förväntas ha ett nära samarbete med hälso- och sjukvården, inom ramen för lågtröskelverksamheter som Mikamottagningen och inom de exitprogram som föreslås, men inte att hälso- och sjukvården får samma ansvar att delta i samarbetet. Erfarenheter av redan pågående samverkan visar att det många gånger är svårt att få hälso- och sjukvården att delta på de möten socialtjänsten kallar till inom ramen för SIP. I betänkandet föreslås också att mindre krävande former av traumabehandling ska erbjudas i lågtröskelverksamheterna. Sådan behandling tillhör regionens ansvarsområde och ingår inte i socialtjänstens uppdrag och ansvar.

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning att den särskilt sammansatta tvärprofessionella gruppen som föreslås i program för barn, kopplas till ett Barnahus. För att programmet ska bli framgångsrikt för det enskilda barnet, krävs att samtliga parter ansvarar för och genomför de insatser som behövs.

I utredningen lämnas ett antal förslag på uppdrag till statliga myndigheter som bland annat Socialstyrelsen, Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelserna. Göteborgs Stad vill framföra att det, i de uppdrag som kommer att beröra kommunerna, är angeläget att de statliga myndigheterna inhämtar kommunernas synpunkter, erfarenheter och kompetens. Det är därför positivt att vissa uppdrag föreslås genomföras i nära samverkan med SKR. Samtidigt saknar Göteborgs Stad uppdrag till Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som föreslås vara aktörer som ska bidra med insatser i de individuella planerna som ska upprättas inom ramen för exitprogrammet. Skulle även dessa aktörer få utpekade ansvar och uppdrag är det stadsledningskontorets uppfattning att förutsättningarna för genomförandet stärks avsevärt.

Göteborgs Stad ser positivt på möjligheten till det tidsbegränsade uppehållstillstånd som föreslås i betänkandet. Det är angeläget att säkerställa behovet av skydd, stöd, vård och rehabilitering för den som utnyttjats vid brott, men det finns också fördelar med att utöka möjligheterna att få fler individer att vilja, orka och kunna medverka i brottsutredningar, vilket kan bidra till bekämpandet av den grova organiserade brottslighet som finansierar sin verksamhet genom inkomster från prostitution och människohandel.

Göteborgs Stad ser också positivt på förslagen om utvecklingsmedel och möjligheter för kommuner att ansöka om ersättning för kostnader i individärenden.

Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras (SOU 2023:98)

Göteborgs Stad delar i allt väsentligt utredningens bedömningar och ställer sig positiv till de förslag på åtgärder som utredningen presenterar. Göteborgs Stad vill betona vikten av att målgruppernas våldsutsatthet synliggörs och att området upptas i nationella styrdokument avseende brottsutsatthet, våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor.

Av detta följer att Göteborgs Stad även ställer sig positiv till förslaget att det brottsförebyggande arbetet inom kommunerna bör omfatta att förebygga brott med koppling till pornografi och välkomnar de föreslagna uppdateringarna av metodstöden.

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning att de åtgärder som vidtas så långt som möjligt bör utgå ifrån befintliga strukturer och pågående arbeten. Göteborgs Stad konstaterar att det finns många beröringspunkter mellan de bägge utredningarnas målgrupper och vill därför betona vikten av att de insatser som föreslås i utredningen Ut ur utsatthet även tillgängliggörs för personer som utsatts för sexuella övergrepp vid produktion och distribution av pornografi.

För att kunna identifiera utsatta och erbjuda dem stöd är det centralt att yrkesverksamma inom bland annat socialtjänst och skola besitter tillräcklig kunskap. Göteborgs Stad välkomnar därför de förslag om metod- och kunskapsstöd som presenteras i respektive utredning. Med tanke på att det finns stora likheter i den problembild de bägge utredningarna adresserar, såväl utifrån utsatthet som kunskapsbehov hos yrkesverksamma, ser Göteborgs Stad att det är viktigt att framtagande och tillgängliggörandet av materialet samordnas.

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning att det är av största vikt att de åtgärder som föreslås anpassas efter de behov och förutsättningar olika riskgrupper har. Exempelvis är det av stor betydelse att ett anpassat stödmaterial för undervisningen i de anpassade skolformerna tas fram.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Jenny Broman (V) och tjänstgörande ersättaren Nina Miskovsky (M) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan samt avslag på tilläggsyrkande från SD den 24 maj 2024, se bilaga.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som framgår ovan med det tillägg som framgår av yrkande från SD den 24 maj 2024, se bilaga.

Kommunstyrelsen beslutade först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Vid omröstning beträffande bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från SD röstade Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti (S), Jenny Broman (V), Axel Darvik (L), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP), Elisabet Lann (KD), tjänstgörande ersättarna Nina Miskovsky (M), Anneli Rhedin (M) och Johannes Hulter (S) samt ordföranden Jonas Attenius (S) för avslag.

Jörgen Fogelklou (SD) röstade för bifall.

Kommunstyrelsen beslutade med tolv röster mot en att avslå tilläggsyrkandet från SD.

Göteborg den 29 maj 2024

Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yrkande angående – Göteborgs Stads yttrande över remisser från Arbetsmarknadsdepartementet – Ut ur utsatthet (SOU 2023:97) och Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften (SOU 2023:98)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Följande rubriker och frågeställningar enligt nedanstående text läggs till i yttrandet över remisserna Ut ur utsatthet (SOU2023:97) och översänds därefter till Arbetsmarknadsdepartementet.

Yrkandet

Utredningen har identifierat och bekräftat behovet av att erbjuda bättre stöd och skydd till offer för människohandel, prostitution och sexuellt våld, i många fall för de som är utrikes födda. Inledningsvis föreslås 75 miljoner kronor per år avsättas för detta. Om invånarantalet är beräkningsgrunden för finansieringen skulle det innebära 4,3 miljoner kronor i statsbidrag till Göteborgs Stad. Med tanke på de betydande ekonomiska och resursmässiga krav som detta arbete innebär, anser vi att det är av största vikt att utforska alla möjliga finansieringskällor, inklusive de från Europeiska unionen (EU). Vi föreslår därför att följande ska ifrågasättas och inkluderas i Göteborgs Stads remissvar:

Ekonomiskt stöd från EU: Göteborgs Stad anser att det är av vikt att utreda och aktivt söka ekonomiskt stöd från EU för att finansiera hjälpinsatser för utrikes födda offer för människohandel, prostitution och sexuellt våld. EU har flera fonder och program, såsom Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) samt program för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap, som kan bidra till att stödja dessa insatser.

Samarbete med EU-institutioner: För att säkerställa tillgång till maximalt möjliga resurser och expertis, bör möjligheten till samarbete med relevanta EU-institutioner och byråer som arbetar med frågor rörande migration, integration och brottsofferstöd utredas vidare.

Långsiktig finansieringsplan: En långsiktig finansieringsplan som inkluderar både nationella och internationella finansieringskällor bör utarbetas, med särskilt fokus på att dra nytta av EU:s ekonomiska stöd. Detta kommer att säkerställa en hållbar och stabil finansiering för hjälpinsatser till de mest utsatta grupperna.